

Rádl o „filosofii dějin“ (v „Dějinách biologických teorií“)

Teprve v předmluvě k druhému vydání (1913) mluví Rádl o tom, že v prvním díle prvního vydání „učinil nedokonalý pokus sledovat jinou filosofii dějin“, a že „v druhém díle byl tento pokus rozveden dále“ (I,47). V čem spočívá – alespoň mimo jiné – tato „filosofie dějin“? Něco z toho je už v prvním vydání zcela jasně řečeno: dějiny myšlení v dané vědě (v tomto případě v biologii novověku) nespočívají v pouhé následnosti teorií, nýbrž jeví se jako vývoj vnitřně souvisících myšlenek (I,50). A tato souvislost je zvláštní třeba v tom, že taková teorie, či „všeobecná nauka“, „nebývá věcně překonána jinou, která po ní následuje, nýbrž přežije se, upadne v zapomnění, je potlačena aktivitou svých protivníků atd. „Nauka není opuštěna proto, že by snad byla rozpoznána její nesprávnost, nýbrž z jiných, ne vždy logických důvodů.“ (dtto)

(Písek, 070217-2.)